

čana. V prvi razred višjih pedagoških šol v letu 1927/28. bodo sprejeti učitelji na podlagi razpisa. Dovoljeval se jim bo da časa študija dveletni dopust, brez pravice na službene prejemke. Finančni odbor je že sprejel proračun in s tem tudi to odredbo o Višjih ped. šolah.

— **Poverjenike Slovenske šolske Matice** iz okrajev: Litija, Konjice, Sevnica, Maribor mesto, in Dolnja Lendava, nujno prosim, da mi čimprej pošljete članske sezname za leto 1926. Knjige so stavljen, naklade jim pa vsled manj kajočih seznamov ne moremo določiti. Prosim ponovno, pošljite mi sezname z ob- ratno pošto! Na članarino počakam lahko do 1. marca. — **Pavel Plesničar**, bla- gajnik Slov. šol. Matice, Ljubljana, Komen- skega ulica 8.

— **Jubilej učiteljskega društva Lužičkih Srbov**. Koncem leta 1926. so proslavljali v Budišinu 40-letnico »Slobodnog udruženja katoličkih učitelja srpske Lužice«. Pred 40 leti 16. septembra 1885. leta, se je zbralo v vasi Hreščicah 7 srbskih učiteljev, ki so sklenili ustanoviti srbsko učiteljsko dru- štvo. V začetku so sodelovali katoliški in evangelijski učitelji, a zadnji, razen malih iz- jem, niso pristopili k društvu, ki se je mo- ralo nato omejiti le na katoličane. Usta- novljeno je bilo: »Katoliško učiteljsko dru- ženje v kraljevini Saški«, ki je imelo svoj prvi občni zbor 19. novembra 1890. leta. Na jubilejnem sestanku je podal učitelj Ševček lep pregled društvenega delovanja vseh 40 let.

— **G. inž. Lupša**, znani raziskovalec južno-azijskih pokrajin, mi je obljubil, da pride proti zmerni odškodnini predavati je- seniški mladini o svojih doživljajih. Škoda bi bila, da je samo jeseniška mladež tako srečna, da posluša taka predavanja. Zato naj tudi druge šole povabijo g. inženirja v mladinski krog, tako, da bo imenovani na- pravil turnejo po Gorenjski. Pooblaščen sem, da sprejemam povabila, nakar jih predložim g. inž. Lupši, ki bi svoja preda- vanja v kratkem pričel izvrševati. Skiopti- kon za projiciranje slik je na razpolago v Radovljici. Odškodnina zelo zmerna. Pro- sim za odziv. — **Pibrovec**, Jesenice.

— **Člani okrajnega učiteljskega društva** za srez Litija se naprošajo, da pošljejo pri- stopne izjave najkasneje do 20. februarja t. l. upravitelstvu šole v Litiji in nakažejo članarino za mesec januar in februar dru- štvemu blagajniku g. Rostoharju v Litiji. Kdor ne pošlje do 20. t. m. izjave, se črta v imeniku in se mu ukine pošiljanje listov.

Tajnica.

— **Družabni sestanek ljubljanskega učiteljskega društva** se je vršil 5. svečana 1927. Ob do- ločeni uri se je zbralo v restavraciji »Ljub- ljanskega dvora« okrog 80 tovarišev in to- varišic. Razvila se je prav priprosta in ani- mirana zabava. Ad hoc sestavljeni kvartet nas je presenetil s svojimi umetnimi in na- rodnimi pesmicami. S kratko napitnico se je zahvalil za zaupanje, ki mu ga je izka- zalo ljubljansko učiteljsko društvo, novi društveni predsednik tov. Vilko Mazi. Mlade tovari- šice so pa nabrale s svojim zabavnim na- stopom 262 Din za Učit. konvikt. Pozdrav- ljamo take sestanke, ker so prepotrebni v svrhu medsebojnega spoznavanja in utrditve stanovske edinosti.

— **Potovanje učiteljskega društva v Prago in Varšavo**. Na eni zadnjih sej izvršnega od- bora UJU v Beogradu je bilo sklenjeno, da se priredi v aprilu učiteljska ekskurzija po Češkem in Poljskem. Delegati izvršnega od- bora so se že javili tozadevno pri češkem in poljskem poslaniku, kjer so bili zelo lju- beznivo sprejeti. Oba poslanika sta obljui- bila iti izvršnemu odboru tozadevno na roko. Na tej ekskurziji naj bi se tudi vodila pogajanja o ustanovitvi »Unije slovanskih učiteljskih društev«. To idejo so prvi začeli propagirati Poljaki in predlagali že dvakrat konferenco slovanskih učiteljev v Beogradu; sedaj pa bo ta ideja morda vendarle reali- zirana. Podrobnosti o ekskurziji bodo jav- ljene pozneje.

— **Na občnem zboru ljubljanskega učiteljskega društva** dne 5. februarja 1927 je bil sprejet predlog tov. Repovža, da se usta- novi v Ljubljani učiteljski zbor, ki bo nasto- pal le ob družabnih veseljih in žalostnih pri- likah. Pozivamo tovarišice pevke in tovariše pevce, ki bi bili pripravljeni sodelovati pri tem zboru, da se javijo na naslov: **Mirko Dermelj**, učitelj na Gluhonemnici v Ljub- ljani.

— **Srednja vinarska in sadjarska šola v Mariboru** sprejme 15. marca 1927 prakti- kante (vajece) za enoletno prak- tično šolo. Pogoji: starost najmanj 16 let, dovršena najmanj ljudska šola, telesna sposobnost. Sprejemajo se kmetski sinovi, ki ostanejo pozneje doma. Praktikanti dobi- vajo stanovanje in hrano v zavodu brezplač- no ter imajo prednost pri sprejemu za pri- hodnje šolsko leto 1927/28. kot redni učenci kakor tudi pri podelitvi brezplačnih mest za redne učence v slučaju ubožnosti. Bivši prak- tikanti so potem navadno najboljši redni učenci. Lastnoročno, na celo polo pisane in kolkovane prošnje (kolek 5 + 20 = 25 dinarjev) za sprejem praktikantov je poši- ljati direkiji srednje vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 1. marca 1927 s slede- čimi prilozami: 1. krstni list, 2. domovnica, 3. zadnje šolsko spričevalo, 4. spričevalo o navedenosti, v slučaju ubožnosti na tudi 5. pre- moženjski izkaz ali spričevalo ubožnosti. Sprejem ali odklonitev se naznanja pismeno, še potrebna pojasnila daje direkcija. Drugi listi se naprošajo za ponatis tega razpisa.

Direktor Andrej Zmave.

— **Zrebanje števil III. književne tom- bole Jugoslovenske Matice** je, kakor smo že ponovno poročali, preloženo in se vrši ne- preklicno po sledečem redu: 4. in 11. marca za ambe, 18. marca za terne, 25. marca in 1. aprila za terne in kvaterne, 8. aprila za kvaterne in činkvine, 15. aprila za činkvine in 22. aprila za tombole. Tombolske tablice se do 2. marca t. l. prodajajo pri vseh šolah in vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji.

— **Povišice**. Izvršni odbor UJU bo g. prosvetnemu ministru oddal postavko, naj se izplačujejo povišice od dneva zapadlosti in ne od dneva, ko je podpisan ukaz, kakor sta v zadnjem času nepovoljno rešila to za- devo Državni svet in Glavna kontrola.

III. Zabavni večer „Grafike“ na pustno soboto v Kazini

— **Vaša dobra znanka** iz predvojnih časov je ržena kava. Danes jo dobite v vsaki trgovini. ŽIKA ji je ime.

— **Zdravstveni nasvet**. Če Vam je zdravnik prepovedal kavo, pijte ŽIKO! Žika, pripravljena z dobrim mlekom, nadomesti najfinejšo pravo kavo.

Boj za svobodo in neodvisnost učiteljskega stanu.

— **e Nadzorniki niso v »Edinstvu«**. Iz seznama poverjeništa UJU — Ljubljana je bilo črtanih le troje nadzornikov, ostali so še vsi člani Udruženja Jugoslovenskega Uči- teljskega. Nasprotniki stanovske enotnosti in sloge se torej s tem samo hvalijo in hočejo delati reklamo. Seveda je tako izrabljanje vse obsodbe vredno.

— **e »Konkretna dejstva in stvarne pri- dobitve«** bi radi videli naši prijatelji okrog »Edinstva« zdaj po enoletnem delovanju zastopnikov nove stanovske politike. Takih dejstev ni lahko navesti tako, da bi jih umeli celo ljudje, ki vse negirajo že a priori. Zato je škoda izgubljati besedi. Morda bodo ti naši prijatelji umeli vsaj to, da so vsi na tistih mestih, kjer so bili lani ob tem času in da bi bil marsikateri izmed njih danes drugje, ko bi se ga ne bilo ščutilo. To je eno. Druga pridobitev je pa to, da so vsi računi točno poravnani — seveda tisti, ki datirajo iz »nove vlad« — dasi se ni čla- narina zvišala niti za paro. Tretja pridobi- tev — pa bolj žalostna, to je res — je ta, da imamo šele sedaj jasno sliko, kako je gospodarsko stanje iz prejšnje dobe. So pa še druge pridobitve, o katerih se izprego- vorimo.

— **e Kjer ni ideje, tam ni osebnost**. To se opazi tudi v zadnji številki »Edinstva«. Tov. Dimnika imenuje samo 13-krat (li ni to nesrečna številka?), tov. Mencina pa 12-krat. In to je še ena izmed bolj usmerjenih številki proti prejšnjim. Same osebnosti!

— **e »Če pojde tako dalje, bomo uto- nili v samih tožbah«**, jadicuje zadnje »Edin- stvo«. To pač res ni razveseljiva perspekti- va za bodočnost lista, ki se je komaj rodil. Dovelj žalostno, da se tovariši spozabljajo in poslužujejo takih sredstev, ki jih mora sodišče prijeti kot kaznjiva.

Učiteljski pravnik.

— **§ 100% položajna plača II/5. skupine**. V 10. številki »Učit. Tovarisa« je bila ob- javljena na 2. strani zelo važna razsodba Državnega sveta Br. 26.855 od 25. avgusta 1926, ki določa, da traja začasna učiteljska služba do položnega usposobljenostnega izpita in da pripada 100% položajna plača II/5. skupine od dneva, ko je bila učite- lji(ici) priznana stalnost, kar je tudi v skla- du s čl. 44. urad. zakona. — Ministrstvo prosvete je izdalo z ozirom na gornjo raz- sodbu Državnega sveta odlok, s katerim je uspostavilo rešenja s 100% položajno plačo, če je imel učitelj na dan razvrstitve (1. sep- tembra 1923) usposobljenostni izpit, a ne še 3 let službe. Po razglasitvi razsodbe Držav- nega sveta je pričelo priznavati ministrstvo prosvete stalnost in obenem polno II/5. skupino z dnevom po položnem praktičnem izpitu. V letu 1925. in 1926. so morali tova- riši(ice) zaposliti po 3 letih zač. službe naj- prej za stalnost in šele ko jim je bila ta priznana, za priznanje II/4. skupine polo- žajne plače. Ker se je postavila Glavna kontrola in pozneje tudi Državni svet na stališče, da pripada položajna plača višje skupine v smislu čl. 106. urad. zak. od dneva podpisa odloka in ne od dneva dospelosti, kar bi pa bilo edino pravilno, je moral mar- sikateri tovariš(ica) vrniti včasih ogromne preužitke, ki jih je prejel na višji skupini II/4. za čas od dospelosti do podpisa odlo- ka in je v tem času užival le 60% položajno plačo II/5. skupine. Prizadetim tovarišem (cam) svetujemo, naj zaprosijo naknadno na podlagi čl. 44. urad. zakona za priznanje 100% položajne plače od dneva priznane stalnosti. Prošnji je priklopiti overovljen prepis uverjenja o priznani stalnosti. Z ozi- rom na čl. 44. urad. zakona je prošnja v smislu čl. 128. urad. zakona koleka prosta.

— **§ Kolekovanje prošenj za položajne plače**. V zadnjem »Učit. Tovarisa« navede- na okrožnica S. br. 4059/3 od 19. novembra 1926 se nanaša na ljubljansko oblast. Štev. tozadevnega razpisa za mariborsko oblast nam ni znana.

Učiteljski pevski zbor.

— **pev. Pevski zbor učiteljskega UJU v Ljubljani**. Veliki župan ljubljanske oblasti je z odlokom z dne 24. januarja 1927 U. br. 1605, potrdil pravila pevskega zbora, zato se je vršil dne 2. februarja 1927 ob priliki pevskega tečaja ustanovni občni zbor. Pev- ski zbor je bil do sedaj integralen del Dru- štva učit. glasbe. S tem dnem pa se je spo- razumno z omenjenim društvom osamosvojil. V odbor so bili izvoljeni: prof. Marko Ba- juk za predsednika, tov. Vilko Jurko za podpredsednika, v odbor pa: tov. Sežun Andro, Dermelj Mirko, Zupanič Drago, tovarišici Nina Deklevova, Zora Rakova, tov. Grčar Tit, Knez Rudolf, Cander Daco- rin, Jovan Maks, Primožič Ivan. Kot na- mestnici pa tovarišici: Ivana Klemenčičeva in Štefanija Šubertova. — Zbor bo priredil v kratkem nekaj koncertov po deželi, v je- seni pa velik vokalni koncert v Ljubljani.

— **pev. Ljubljansko učiteljsko društvo** je na svojem zborovanju dne 5. februarja 1927 enoglasno sklenilo, da pristopi kot ustanovnik Pevskega zbora učit. UJU Ljub- ljana z enkratnim zneskom 500 Din. Vsi člani pristopijo kot podporniki z mesečnim prispevkom 1 Din, začnši od 1. jan. 1927. Tovariši pevci in tovarišice pevke vstopijo v zbor. (Prijava sprejema Mirko Dermelj,

Naša društvena zborovanja.

Ustanovitev dveh novih sreskih društev UJU: za Šmarje-Rogatec in Radovljico.

— Brežiško-sevniško društvo v taboru deklarirane stanovske politike. — Od dne do dne se bolj kaže neuspeh umetnega razdiranja stanovske sloge in edinstva in propada nakana napraviti čimvečjo zmedo v naših stanovskih vrstah, da bi s tem preprečili uspešno delo poverjeništa.

Vabila

— **Belokranjsko učiteljsko društvo** zbo- ruje dne 19. februarja 1927 ob 13. uri v Met- liki. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika, 2. Predavanje: Vaspitanje značaj »Gorskega vjenaca«, poroč. tov. Živojinović, 3. Dru- štveni proračun, 4. Poročilo predsednika, 5. Ustanovitev prosvetnega odseka, 6. Slu- čajnosti. Kdor želi kosila, naj se javi pri tov. upravitelju v Metliki K. Barletu.

Odbor.

— **Učiteljski krožek za višnjegorski sod- ni okraj**. Svoje prvo zborovanje bomo imeli v sredo 16. februarja ob pol 10. uri v Stični. Dnevni red: 1. Pomen krožka in naš pro- gram, 2. Važnost zgodovinskega pouka z ozirom na vzgojni pomen zgodovine. Preda- vanje tov. ravnatelja Merviča iz Ribnice, 3. Slučajnosti. — Udeležimo se prvega se- stanka vsi do zadnjega! Pevci in pevke, pri- nesite pesmarice s seboj! — S.

Poročila:

— **Občni zbor brežiško-sevniškega učiteljskega društva** se je vršil dne 5. februarja 1927 ob 10. uri v Brežicah. Navzočih je bilo 64 članov in članic.

Občni zbor je otvoril preds. namestnik Vadjal s kratkim nagovorom. Pozdravil je zastopnike poverjeništa tov. Sku- lja, člana občnega sveta Plavšaka in urednika Dimnika, predsednika krškega društva UJU tov. Vaniča. Kot gost je prisostvoval tudi tov. Černač iz krškega okraja.

Predsednik naznani, da je odstopil do- sedanji predsednik tov. Voglar, zato vo- di on zborovanje. Ker je bil pa navzoč, ga prosi, naj obravnava on dopise, ki so došli še pod njegovim predsedstvom.

Dopisi: 1. Dopis poverjeništa UJU za- radi reklamacij listov, da naj društva poš- ljejo članske sezname in sproti javijo vse izpremembe vsak mesec.

2. Dopis pov. UJU zaradi revizije, da delo počasi napreduje, ker se vodi natančno in hočejo revizorji vestno in točno, brez vsakih dvomov izvršiti delo. Tov. Čopič zahteva, da se poda revizijsko poročilo iz seje širjega sosveta. Predsednik ne ugodí želji.

3. Dopis pov. UJU zaradi nezasedenih učnih mest in učit. na razpoloženju.

4. Dopis pov. UJU v zadevi poseta čla- nov občnega sveta pri društvenih zborova- njih. Članstvo dobi potom teh lahko naj- točnejša pojasnila.

5. Dopis pov. UJU glede Zveze držav- nih nameščencev, da naj stavijo društva znesek za Zvezo v proračun in naj prično pobirati po 120 Din mesečno za Zvezo že s 1. januarjem t. l. naprej. — Interpelira tov. Zupan, da je društvo pri krajevnem dru- štvu državnih nameščencev, ki se je obrnilo s posebnim dopisom na Zvezo, a ni odgo- vora. Tov. Dimnik pojasni, da so dru- štva po pravilih le potom pov. UJU lahko člani Zveze, glede odgovora bo pa interpe- liral tov. Skulj, ki je zastopnik pov. v Zvezi.

6. Dopis »Dobrim srcem!«, ki ga tov. Voglar priporoča, komur sredstva dopu- ščajo.

7. Dopis pov. UJU v zadevi projekta šolskega zakona. Tov. Dimnik pojasni, da je zadeva še vedno aktualna in celo ru- ja, ker se dela na projektu tudi s strani poslancev.

8. Dopis nadzornika tov. Drnovška, da naj članstvo prilaga znamke, kadar želi odgovora na privatna pisma, ker ta preveč obremenjujejo poedince pri obili kores- pondenci.

9. Dopis tov. Elize Kukovčeve, ki je bila neosnovano žaljena, ko je prišla

učitelj na Gluhonemnici v Ljubljani do 20. t. m.). Odbor se članstvu za naklonjenost prav iskreno zahvaljuje. Naj bi našli ide- alni sklepi odmev po vsej Sloveniji in zboru omogočili in olajšali višje strojenje, pri katerem ga hipno ovira le finančna stran.

Odbor.

Naša gospodarska organizacija.

— **g Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani**. V mesecu januarju sem prejel sledeča darila odnosno članari- no: Vladimir Požar iz Radeč 10 Din, Josip in Justina Trobiš iz Bučke 22 Din, Hans Loser iz Grčaric 10 Din, Josip Sigmund iz Starega brega 10 Din, učiteljsko deške osn. šole Trbovlje-Vode 178 Din, Štefanija Sojer, Fara vas pri Kočevju 10 Din, učiteljsko na Uncu 160 Din, učiteljsvo v Komendi 50 Din, učiteljsvo na Vinici 50 Din, Slavko Šarabon, Sv. Ana nad Tržičem 10 Din, učiteljsvo I. deške osnovne šole v Ljubljani 10230 Din, neimenovani 1000 Din, Fran Ločnikar, Turjak 10 Din, Josip Kobal iz Ljubljane 20 Din najdenine, Mirko Pretnar, sreski šolski referent v Ljubljani, podaril delež Učit. tiskarne z dividendo 33 Din 75 p, skupaj 1676 Din 5 p. — Josip Kobal, blagajnik.

na zadnje zborovanje kot gost predavati. (Isto se je dogodilo sedaj članom ožjega so- sveta, kar si pač dotičniki ne morejo šteti v čast. Pa bodi pozabljeno!)

10. Dopisa pov. UJU glede pevskega zbora predsednik ni imel pri roki.

Tajniško poročilo je bilo dokaj kratko. **Blagajniško poročilo** je podal tovariš Voglar. Po pregledu računov je bil spre- jet absolutorij.

Naš sedanji položaj. Predsednik Vadjal prečita »Okrožnico obveznic«, ki je krožila med članstvom društva in je propagiralna izstop iz UJU.

Obžalovati je, da se je hotelo na član- stvo vplivati z gotovimi podpisi oseb, katere stoji uradnim osebami blizu in se je podpis- teh oseb na okrožnici podčrtavalo. Vendar tudi to ni zaleglo in so večinoma oni, ki so okrožnico podpisali, ostali doma. Prav so imeli, da so na ta način pokazali, da se ne dajo terorizirati. Sedaj je teror strit in jim je prosta pot nazaj, ker so bile ovržene vse trditve iz »Okrožnice-obveznice« kot ne- osnovane.

Struja »edinašev« se je na to točko dnevnega reda skrbno pripravljala. Vsi pod- pisani so se morali obvezati, da pristopijo k organizaciji »Edinstvo«. Edinaši pa so se bali navzočnosti zastopnikov poverjeništa, zato so z dopisnico obvestili pov., da na- vzočnost zastopnikov ne more ničesar več izpremeniti — **prestop društva v »Edinstvo«** je že sklenjena stvar. Bala so se resnice, ki bi jo iznesli zastopniki poverjeništa in ob- jektivne sodbe članstva.

Vsled neparlamentarnega postopanja je prišlo do burnih scen, ker priglasenim niso pustili do besede. Celotno pov. tov. Skulju se ni dovolilo govoriti, da bi branil neosno- vane očitke proti njegovi osebi. Na splošno ogorčenje so bil edinaši prisiljeni popustiti. Iz bojazni, da bi katerega od podpisanih pod težo dokazov ne izgubili, so se odstra- nili iz zborovalne dvorane. Izmed 64 navzo- čih jih je odšlo 24, pozneje se so vrnili v dvorano štirje, tako da je ostalo v dvorani še 44 članov in članic.

Zborovanje se je sedaj nadaljevalo v pra- vem tovarstvu.

Za predsednika je bil na predlog tov. Čopiča soglasno izvoljen pover. tovariš Skulj, za zapisničarja pa tov. Reichs- man. Tov. predsednik konstatira, da so se kršila pravila — vršil se je teror nad dru- gomisljeniki. Za tem nas opozarja na referat pov. Vadjala, ki podtika deklarac- šem komunistične ideje. Najprej so se po- služevali nasprotniki nacionalnega momen- ta, za tem naprednjaštva, potem svobodo- miselstva, in ko to ni več vleklo, so se za- tekli h komunizmu. A tudi to bomo znali odbiti.

Dokazali bomo, da smo v resnici napred- ni in svobodoljubni, da ljubimo našo ujeti- njeno domovino nad vse in smo mi širitelji pravega edinstva. V dobrobit te ujedinjene domovine je morala priti celjska deklaraci- ja, ki nas popelje po poti zakonitosti, pošte- nja in bratske ljubezni k resničnemu ujedi- njenju vsega našega stanu.

Tov. Čopič naglaš podlost podtika- nja komunizma, posebno še, ako se ve, kak- šne posledice ima lahko tako sumničenje za državnega uradnika. Višek podlosti je, ako se komunistem in antidržavnost podtika srbskemu učiteljsstvu, ki je s svojo albansko Golgato pokazalo svoje iskreno svobodo- ljubje in ljubezen do naroda. Naglaš, da je na Hrvatskem vseobči pokret za ujedi- njenje učiteljskih vrst, med tem ko se pri nas skuša z vsemi silami in sredstvi raz- dirati.

Nadalje zavrača tov. Dimnik očitke in trditve, ki jih iznašajo novi smeri na- sprotni tovariši. Padali so predsodki in